

mişcare) de fiecare dată. Trebuie păstrat un rest de înalt și grav diapazon pentru ultimele scene. Ne-a plăcut mult mișcarea scenică — aproape un dans — al Ifigeniei (Margot Göttlinger), chiar dacă cu excepția lui Oreste (Ernst Kraus) — ceilalți eroi nu i-au acompaniat nici ritmul, nici grația. În schimb ne-a derutat concepția scenografică. E adevărat, Taurida e o țară barbară, îndepărtată de civilizația antică. Cu toate acestea, un templu al Dianeii ni se pare absurd conceput în cuburile reci ale stilului egiptean (sau aztec). Și apoi, costumele sciților; Arkas e ca un profet iordanian, iar Thaos ca un prinț asanid. Înțelegem necesitatea contrastelor, dar o stilizare oarecare rezolvă perfect tacitul compromis al mediului antic, fără să fie necesară alunecarea în riscul exotic al măștilor și costumației.

*

Sintetizând acum impresiile pe care ni le-a lăsat recentul turneu al Teatrului German din Timișoara, trebuie să recunoaștem

că bilanțul este și pozitiv și plin de speranțe. Având multe din defectele curente ale teatrelor tinere, colectivul timișorean posedă totuși acele latențe artistice pe care munca perseverentă, curajul creator și pasiunea profesională le vor ști realiza în viitor. Deocamdată se bazează prea mult pe cele câteva bune forțe actoricești pe care le are și pe care le cam uzează; conține prea convențional jocul scenic și decorul; lasă prea des să transpară naivități de teatru amator care trădează sau graba, sau lipsa de control pedagogic a regiei; îmbrățișează un întins cimp de efecte teatrale (de la dialectul tirolez la prozodia goetheană) etc. Machiajul și lumina ni se par încă nesudate organic cu eroii de pe scenă. Dar toate aceste lipsuri sînt sporadice și neesențiale. Dincolo de ele, tînărul colectiv timișorean ne-a dovedit că are talent și vervă artistică și că știe să tindă spre culmile cele mai înalte ale artei.

T. STAIU

Un debut demonstrativ

Teatrul de Stat Ploiești: *Mistere la estradă*

Foarte multă lume, atunci cînd discută despre teatrul de estradă strîmbă din nas, pronunțînd imediat verdictul: gen minor! Cei care au rămas credincioși acestei forme de artă folosesc adesea butada: „gen minor în care se ridică probleme majore”. Cert este că se poate face un spectacol de calitate și la estradă, după cum se întîmplă — din păcate destul de des — să vedem spectacole proaste și la teatrele „serioase”.

Există pe alocuri ciudata concepție după care un actor ce acceptă să apară într-un spectacol de estradă sau de varietăți se compromite. Este oare necesar să amintim că Matei Mîllo interpreta cu multă plăcere vodeviluri și „comedii cu cîntecel”, că inteligentul și sensibilul Cazimir Belcot a fost profesorul lui Constantin Tănase, căruia i-a scris multe din celebrele cuplete și nu s-a sfiit el însuși să rostască aceste cuplete, că mulți dintre actorii care fac astăzi cinste teatrului românesc și-au făcut ucenicia în teatrele de revistă?

Actorul De Max se împărțea între scena teatrului clasic și cea a teatrului de varietăți, dăruindu-se fiecăreia cu egală pasiune.

Revistele maghiare de specialitate publică destul de des articole în care se vorbește despre tradiția progresistă a spectacolului de cabaret. Asemenea programe cuprindeau și scurte scenete sau piese într-un act, cu personaje puține, jucîndu-se cu sau fără decor. Calitatea lor era actualitatea, foarte multe din ele avînd ca temă corupția moravurilor burgheze în epoca dintre cele două războaie mondiale. Dar această tradiție progresistă nu lipsește nici la noi și ea s-a afirmat cu destulă tărie. Cupletele lui Ionescu, cel care cînta și dansa plin de vervă pentru spectatorii de la „Union”, nu crușau moravurile și năravurile unei burghezii înfloritoare, dar cuprinse de germenii corupției, și mulți dintre spectatorii care aplaudau nu știau că se amuză de ei înșiși. La rîndul lui, Constantin Tănase, a cărui amintire este încă proaspătă

printre cei care l-au ascultat și îndrăgit, se dovedea sensibil la viața grea a slujbașului mărunț, a celor care se zbateau în mizerie, adresându-li-se sub o formă spirituală, amuzantă și ușor accesibilă. Umorul lui Tănase era adeseori amar și oamenii râdeau de propriile lor necazuri : de faptul că erau păcăliți și furați de politicienii corupți, de impozitele care îi apăsașau greu, de luxul extravagant în care trăiau cei care îi exploatau...

Din păcate, problema calității spectacolelor de estradă continuă să rămână o problemă. Asistăm destul de des la producții în care bunul gust și spiritul sînt deficitare. Mulți dintre scriitorii care ar putea contribui la elaborarea unor texte de calitate, desconsideră genul, lăsînd această sarcină pe seama unor persoane mai puțin competente, deși în Franța, bunăoară, scriitorii cu renume, printre care se numără și Aragon, compun cuplete și texte pentru muzică ușoară. Nici fantezia regizorului și a interpreților nu excelează întotdeauna prin inventivitate, ceea ce face ca spectacolele să fie adesea neinteresante, cenușii.

Cu atît mai atractiv mi s-a părut spectacolul *Mistere la estradă* al Ansamblului de estradă de pe lângă Teatrul de Stat

din Ploești. Dispuși să acordăm circumstanțe atenuante unui ansamblu care se afla la primul spectacol — am constatat cu surprindere și satisfacție că orchestra este omogenă și că sună armonios, că majoritatea cîntăreților au voci agreabile, cupletele sînt rostite inteligibil, iar umorul este prezent.

Detectivii Sherlock Holmes (Alexe Marcovici) și Harry Taxon (Adrian Nicolau) au fost de un comic savuros, iar ancheta lor a constituit pretextul spectacolului. Cuplul a fost întregit de Nae (Anghel Bratu), acel nevinovat incurcă-lume, care apare totdeauna unde și cînd nu trebuie și face astfel ca bănuielele să cadă asupra sa, spre hazul spectatorilor.

Partea concertistică a spectacolului (muzica : Joe Reininger și Nelu Danielescu) a fost de asemenea interesantă, păstrînd un echilibru între melodiile de creație autohtonă și cele de import. Am ascultat alături de „Tina-Marie” — melodia „Vreau să fiu dirijor” de Joe Reininger ; alături de un cîntec sud-american — compoziția „Mi-este dragă țara mea” ; un cîntec italian alături de tangoul „Vino iar înapoi”, și am băgat de seamă că Puiu Păunescu are o voce cla-

Scenă din actul I

ră, cu inflexiuni metalice, că Trio Peter-nelli vădește simț armonic și originalitate, Cornelia Vămășescu are un timbru plăcut și bogat, iar Graziela Chițu nu-și dez-minte numele.

Cristian Johnson cîntă și dansează cu dezinvoltură și Tibor Harczai suplinește tehnica perfectă a stepului printr-o vervă neobosită. Dansul țigănesc a păstrat tot timpul un ritm agitat, uniform. O punere în scenă mai atentă i-ar fi dat poate un echilibru și ar fi făcut tema mai inteligibilă.

Bine spus și interpretat cupletul Tanței Grigoriu despre bucuriile și necazurile cetățeanului din Ploești.

Comperajul spectacolului a fost mai puțin reușit. Nicăeri contactul publicului cu scena nu este atît de direct ca în spectacolul de estradă, iar acest contact se stabilește în primul rînd prin comper. Prezentatorului i se cere un talent deosebit, care diferă de cel al interpretului. El trebuie să știe a

improviza, să folosească orice ocazie pentru a plasa o glumă, trebuie să apară proaspăt și nou la cel de al o sutălea spectacol, ca și la primul. Comperul trebuie să sublinieze poanta printr-un zîmbet, fără să pară că se amuză de propria-i anecdotă. El trebuie să fie puțin „erou pozitiv” fără a fi uscat, trebuie să umple golurile programului fără a plictisi. Este cea mai grea sarcină în spectacol. Aceste calități au lipsit prezentatoarei (sau mai bine zis prezentatoarelor) spectacolului, care s-au mărginit să anunțe alb, fără nici un alt efort, numerele programului.

Ceea ce se poate reproșa spectacolului ansamblului din Ploești este lipsa aproape totală a scenetelor de actualitate. Prin aceasta a pierdut mult din forța satirică și educativă, trăsături importante ale genului și a căror lipsă nu a fost cu nimic justificată.

Mihai CRIȘAN

Numai... experimental

Teatru la televiziune : Seara Luminoasă de Noe Smitnov

...Iată-ne așadar în fața primei noastre cronici de televiziune. Bătrîna Thalie lepădîndu-și coturnii grei și solemni și-a potrivit pasul în ritmul dezvoltării tehnice. În cadrul micului ecran fixat în cutia de lemn, așteptăm acum evoluția celor mai diverși eroi, a unor acțiuni complexe și situații dramatice.

Se deschid perspective noi pentru autorii noștri dramatici, cîmpuri de acțiune pentru regizori, prilejuri de noi încercări pentru actori...

În mod prudent dar înțelept, postul nostru de televiziune și-a botezat *experimentale* emisiunile sale de teatru. Pornim să recuperăm într-un tempo rapid ceea ce în alte țări s-a realizat mai de mult; încercăm să suplinim cu energie și tenacitate lipsa de experiență, cu un ritm îndatorat să ne ducă pe același plan cu cei care ne-au luat-o înainte. Poate ne lipsesc încă mijloacele tehnice cele mai înaintate, ne lipsește mai ales experiența și... nu avem încă suficiente greșeli la „activ” pentru a ne mișca în voie. Ne aflăm, așadar.

într-o fază experimentală; orice lipsuri, neajunsuri, insuficiențe se cer de aceea puse — și sintem gata să le punem — sub scutul acestei circumstanțe.

E limpede că și această primă cronică a noastră și, după ea, următoarele cronici la emisiuni teatrale de televiziune se află și se vor afla deocamdată sub aceeași zodie a experimentului. Ceea ce nu ne scutește însă a porni față de „circumstanțele atenuante” pe care le avem în vedere, cu o rezervă: înțelegem termenul „experimental”, dar credem că cine face experiențe, de pildă, în domeniul aeronauticii, nu începe de la aripile lui Icar.

Discutînd cu cîțiva regizori de la televiziune, încercînd să aflu unele legi și caracteristici distinctive ale acestei noi arte, pe care televiziunea o naște, am avut impresia că, într-un anumit sens, noi descoperim televiziunea pe cont propriu cu fiecare nouă emisiune, că aproape singura experiență cu care pornim la drum e cea a emisiunilor precedente. Și cum în materie de teatru televizat „emisiuni precedente” lipsesc, regi-